

"Tájékozódni, tájékoztatni, hatni."

G A I A

S A J T Ő S Z E M L E

2003. augusztus

XXI. évf., 394. szám

SZERKESZTŐSÉGI

Tisztelt nagyra becsült Olvasóink és akiket megtalál ez a hír!
Szeptember 13-án nagyszabású buli lesz, vetítés, zene, vita,
aki tud, jöjjön el.

Pontos információk alant találhatóak.

Aki tud, tényleg jöjjön el!

Köszönjük.

Steierlein Stein Péter
szerkesztő
gaiaszerk@zpok.hu

(A hozzászólásokat és kérdéseket szintén erre a címre várjuk!)

AJÁNLÓ

A Lehet Más a Világ Hálózat bemutatja: A Világ nem eladó! WTO akciónap

Kultiplex, Bp. IX., Kinizsi u. 28. Szeptember 13., 18 órától.

A Kereskedelmi Világszervezet Mexikóban ülészik szeptember 6. és 13. között. A világ hatalmasai még mindig úgy vélik, a neoliberális globalizáció az egyetlen lehetséges gyógyír a világ bajaira.

Mi tudjuk, hogy környezetünk, társadalmunk és kultúránk látja kárát ennek a tévhitnek. És e meggyőződésünknek hangot is adunk! Gyere Te is el!

Terítéken a közszolgáltatások piacosítása, az állatvédelem és a génpiszka.

Program:

Tudattágítás 18:00-21:00:

– 3 kisfilm a WTO-ról.

– A filmek után előadás és vita, meghívott szakértőkkel a WTO-ról: Pataki György (Védegylet) a világkereskedelemtől, Móra Vera (ETK) a génpiszkáról, Pentz Levente (Fauna) az állatvédelemtől, Schiffer András (Védegylet) a demokráciáról, Boda Zsolt (Védegylet) a közszolgáltatásokról.

Zene: Yava, MagUra, Narco Polo, Hypertér, Dj Mi nek

Szervezők: Energia Klub, Fauna, MTVSZ, Rügyecskék, Védegylet, Zöld Fiatalok

<http://www.lehetmasavi.lag.zpok.hu/wto/>

Hírek 4803

VÍZ

Vay Márton: Rész-e a budai rakpart
kiszélesítése a szennyvíztisztító-
beruházásnak? 4804

LEVEGŐ

Hétszázmilliárdot talált a Levegő
Munkacsoport 4804

NÖVÉNY

Az EU sajnálkozik az amerikai génügyi
kereset miatt 4805
Génmanipuláció – Európa védekezik, az
USA támad 4806
Megtámadták a mezőkön a mesterkélt ma-
gok? 4807

GAZDASÁGI-TÁRSADALMI KÉRDÉSEK

Fidrich Róbert: Zöldpepsi?!? – avagy
zöldrefestés a Szigeten 4808
A kelet-európai mezőgazdaság veszíti a
legtöbbet 4808
Vanunu története 4809

KÖRNYEZET

Orosz környezetvédők tiltakoznak az
Uralban történő plutóniumhasználat
ellen 4810
Tibori Szabó Zoltán: Leállított román
atomerőmű 4810
Tibori Szabó Zoltán: Verespatakon
pusztítják a kelta és a római lelete-
ket 4811
Verespatak 4812

AJÁNLÓ

A Lehet Más a Világ Hálózat bemutatja:
A Világ nem eladó! WTO akciónap 4802
Zelnik József: A zöld ember – Öko-táj-
breviárium 4813
Larousse: A természet enciklopédiája –
I. Földünk, az élő bolygó 4813

TÖRTÉNETEK

György Ottília: Tüntetésen 4813

H Í R E K

Kiszárad az Aral-tó?

A világ negyedik legnagyobb tavának nagy része sósivataggá vált. Az európai hírügynökség (ESA) Envisat nevű, elsősorban környezetvédelmi monitoringra használt műholdjának néhány nappal ezelőtt készített felvételén világosan látszik, hogy az egykor hatalmas kiterjedésű Aral-tó vízfelszíne drámai lecsökkent. A korábbi tömeder helyén hatalmas kiterjedésű sósivatagok láthatóak, az egykor a tópartra épített halászfalvak döntő többsége több tucat kilométerre került a nyílt víztől. (Népszabadság, Szakály Attila)

Széndioxid-tározók a föld alatt

A norvég Statoil évente egymillió tonna nem mérgező széndioxidot juttat a föld alá – ez körülbelül egy 50 ezres amerikai város éves kibocsátásával egyenlő. Az USA alatt becslések szerint körülbelül 250 milliárd tonna gázt lehetne elhelyezni.

Igaz, környezetvédők szerint a költséges technológiával az emberiség csak a "szőnyeg alá" söpri egyik legégetőbb problémáját. Ráadásul a megoldás újabb lökést jelenthet az olaj és szénalapú technológiák számára, csökkentve ezzel a tisztább (de drágább) szél- és napenergia felhasználási esélyeit. Bonyolítja a helyzetet, hogy a széndioxid pumpálása önmagában is rendkívül energiagényes művelet. (Népszabadság, Szakály Attila)

USA megbünteti az iraki háború ellen tiltakozókat

Az amerikai pénzügyminisztérium tízezer dolláros pénzbüntetéssel, vagy akár tíz évi börtönbüntetés kiszabásával fenyegeti azokat az amerikai állampolgárokat – „emberi pajzsokat” –, akik az iraki háború előtti hónapokban Bagdadban és más iraki városokban a háború és a bombázások ellen tüntettek.

A CBS által megszólaltatott több tiltakozó kijelentette, hogy esze ágában sincs fizetni. „Egyetlen pennyvel sem vagyok hajlandó hozzájárulni az amerikai fegyverke-

zéshez, amelynek üteme tudomásom szerint jócskán meghaladja bármelyik más ország fegyverkezésének ütemét” – közölte egy 62 éves hölgy. (MTI)

Környezeti katasztrófa fenyeget a pakiisztáni tartályhajó-baleset miatt

A 67 ezer tonna olajat szállító Tasman Spirit Karacci kikötőváros közelében tört ketté, miután zátonyra futott. A mentőalakulatoknak csupán 27 ezer tonna nyersolajat sikerült kiszivattyúzniuk a szerencsétlenül járt hajóból, amelyben ezután még mindig 40 ezer tonna olaj – a spanyol partoknál tavaly ősszel elsüllyedt Prestige tartályhajóból vízbe került mennyiség – maradt. A lezárt tengerpartra máris elpusztult halak és tengeri teknősök százait sodorták a hullámok.

Környezetvédők attól tartanak, hogy az olaj tönkretelheti a közeli mangrove erdők érzékeny ökológiai rendszerét, amelyben halak ívnak, és egyebek közt ritka tengeri teknősök, valamint rákok élnek. Számos Közép-Ázsiából érkező vonuló madár használja pihenőhelyül és élelemforrássul ezt a területet. (MTI)

Környezeti katasztrófa közelében a Bering-sziget

A Csendes-óceáni Bering-sziget északnyugati csücskének sziklái között rekedt konténer a francia Dupont cégé, a tartályt – két másikkal együtt – idén márciusban, a Koreai-félsziget közelében „veszítette el” egy szállítóhajó. A távol-keleti Parancsnok-szigetekhez tartozó Bering-sziget lakói megpróbálták a partra vetett konténerrel eltávolítani, de erőfeszítésük nem sikerült. Egyes beszámolók szerint a megrepedt tartályban levő folyadék egy része már kiömlött, de a maradék távozását a helybeliek a sérült tartály megfordításával megakadályozták. Szemtanúk szerint több állat és madár elpusztult.

A Parancsnok-szigeteket – ahol 300 ezer medve- és oroszlánfóka, valamint 500 ezer ritka északi

madár él, a partok közelében pedig 21 bálnafélét figyeltek meg – az UNESCO néhány hónapja nemzetközi természetvédelmi területté nyilvánította.

Megfigyelők szerint nagy a veszélye annak, hogy az Etau tájfun a partmenti sziklákhoz csapja a tartályt, s annak teljes tartalma a környezetbe jut és ez esetben az Oroszországhoz tartozó sziget élővilágát katasztrófa fenyegeti. (MTI)

Bové: polgári ellenőrzés alá kell venni a kormányokat

Általános mozgósítást hirdetett meg a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) ellen egy délnyugat-franciaországi alternatív globalizációs fórumon José Bové francia parasztleader, a mozgalom francia vezetője.

Bové a Larzac-fennsíkon, százötvenezer ember részvételével tartott háromnapos alternatív globalizációs nagygyűlés záró fórumán felszólította a résztvevőket, hogy szeptember hatodikától vonuljanak az utcákra, indítsanak akciókat a WTO és a multinacionális vállalatok, ezek székházai ellen. El kell érni, hogy a cancéni csúcs kudarccal végződjön, állampolgári ellenőrzés alá kell vonni a világ száznegyvenhat kormányát képviselő résztvevőket, hogy ne tudjanak aláírni a találkozón – jelentette ki. (MTI)

Mexikóban emberjogi aktivistát lőtték le

A harmincöt éves Griselda Tiradót két bérgyilkos lőtte le, amikor az kilépett otthonából egy eldugott hegyi faluban, Huehuatlánban. Az ügyvédnő a totonaca indián közösséget képviselő emberjogi szervezet tagja volt a közép-mexikói Puebla államban, és gyakran lépett fel a Mexikó lakosságának tíz százalékát kitevő őshonos indián lakosság szószólójaként, illetve közvetítőként a vitás ügyekben. (MTI)

Vay Márton:

Része-e a budai rakpart kiszélesítése a szennyvíztisztító-beruházásnak?

Lakossági meghallgatást tartott a Fővárosi Önkormányzat a "Központi Szennyvíztisztító Telep és kapcsolódó létesítményei" beruházással kapcsolatban a budapesti városháza dísztermében. A meghallgatáson az építkezésben részt vevő cégek (a Fővárosi Mérnöki Tervező Rt. /Főmterv/, a Mélyépterv Komplex Mérnöki Rt. és az Enviroduna Kft.) részletesen ismertették a Csepel-sziget északi végén épülő Központi Szennyvíztisztító Telep terveit.

Jelenleg Budapest szennyvizének több mint 70 %-a tisztítatlanul folyik a Dunába. Ha a kitűzött célokat sikerül elérni, 2010-ben már az összes fővárosi szennyvíz tisztításra kerül majd, így a Duna vizének minősége jelentősen javul majd. Az ehhez szükséges fejlesztések egyike a szóban forgó beruházás, amely az elkövetkező időszakban Közép-Európa legnagyobb környezetvédelmi beruházása lesz. A megvalósításhoz a fővárosnak jelentős mértékű támogatást sikerült szereznie az Európai Unió Kohéziós Alapjától.

A szennyvíztisztító telep zárt technológiával fog megvalósulni, tehát a fedett medencék közvetlen közelében sem lehet majd kellemetlen szagokat érezni. A medencék tetejét fűvel és bokrokkal fogják beültetni, így nem lesz zavaró tájképi hatása. A szennyvíztisztítás során keletkező iszap erjesztése során keletkező biogázból termelt energiát, illetve az erjedés során felszabaduló hőt a helyszínen fogják felhasználni.

A beruházás tartalmaz egy, a bel-budai Dunaparttal párhuzamosan megépítendő csatornát is. Ehhez kapcsolódik a Fővárosi Önkormányzat és a Főmterv azon elképzelése, miszerint a csatornaépitással összekapcsolva négysávossá

kellene szélesíteni a budai alsó-rakpartot. Ezen sajátos "árukapcsolás" nagy viharokat kavart a közelmúltban; több civil szervezet, köztük a Védegylet és a Levegő Munkacsoport is tiltakozott az ötlet ellen. Ennek megfelelően a lakossági meghallgatáson, a kérdésekre rendelkezésre álló idő alatt többen is elmondták a rakparttal kapcsolatos aggályait, kifogásait. Ugyanakkor a főváros részéről sajátos bűvészkedés érzékelhető az ügyben: a két beruházást együtt kívánják megvalósítani, a meghallgatáson viszont azt hangsúlyozták, hogy a két dolog független. "A 400 millió eurós beruházásból egyetlen fillér nem megy az alsó rakpart bővítésére" – hangzott el a fórumon. A rakpartbővítést ellenzők véleményét azzal söpörték le az asztalról, hogy ez a meghallgatás csak a szennyvíztisztítóról szól, a rakpart ügyében pedig már több kerületi lakossági fórumot szerveztek.

Schulek János (Főmterv Rt.) kijelentette, hogy nem helyes a rakpartellenes gondolkodás. A jelenlévők környezetvédők azon kérésére, hogy szervezzenek egy újabb, budapesti szintű fórumot a rakpart bővítéséről, nem érkezett egyértelmű válasz.

Rakparttal kapcsolatos cikkek a Greenfo-n:
<http://www.greenfo.hu/kereso.phtml?q=rakpart&ok=OK>

További információk a rakpartos tiltakozásról a Védegylet honlapján:

<http://www.zpok.hu/vedegylet/go.php?141000000>

a Levegő Munkacsoport honlapján:
http://www.levego.hu/sajto/2003/rakpart_birosag_sajto.htm

<http://www.nol.hu/Default.asp?DocCollID=127076&DocID=112945#112945>

Hétszázmilliárdot talált a Levegő Munkacsoport

A Levegő Munkacsoport szerint hétszáz milliárd forintot lehetne megtakarítani a jövő évi költségvetésben, ha például az állam nem költene annyit fegyverre és nem a környezet-szennyező iparágakat támogatná.

A kormány költségvetési tervezete több ponton

alkotmányellenes és az Európai Unió normáiba ütközik – állítja a Levegő Munkacsoport. Szerintük a Pénzügyminisztérium kizárólag fiskális szempontok alapján állította össze jövő évre szóló tervét, amely ha megvalósul, akkor átmenetileg javulhat a pénzügyi egyensúly,

viszont romlana a gazdaság versenyképessége, növekednének a társadalmi feszültségek, és fokozódnának a környezeti ártalmak.

A civil szervezet szerint a kelet-európai országok irreális terhet vállalnak magukra, amikor alázatosan teljesítik a NATO-kötelezettségeiket, holott számos fejlett ország sem költ fegyverre annyit, amennyit a katonai szövetség előír. **„A közép-európaiak még mindig ellenállnak annak, hogy kiadásait a lehetőségeikhez igazítsák. Keveset költenek az egészségügyi és oktatási rendszereikre, miközben odadobják a pénzt a politikailag befolyásos hadseregnek. A honvédelmi kiadásaik emelése katonailag értelmetlen. Gazdaságilag pedig örültség.”** – idézi a Levegő Munkacsoport a Business Central Europe című folyóirat értékelését.

A környezetvédő szervezet összegzése a kormány költségvetési tervezetéről nem mindenben ilyen borús. A munkacsoport üdvözli, hogy a kabinet nyilvános vitára bocsátotta a tervezetet, és helyesnek tart számos szociális és környezetvédelmi kiadást: például a gyógyszer-támogatás növelését, a családi pótlék reálértékének megtartását, a jövedelemadó szociális támogatás növelését vagy a kutatás és a civil szervezetek támogatását.

Viszont hevesen ellenzik a környezetkárosító tevékenységek támogatását, például a gázolaj adójának csökkentését, ami a közúti fuvarozást erősíti a vasúttal szemben. Hasonló hatása lesz annak, hogy a személyszállítás forgalmi adója duplájára nő, ami ugyancsak a súlyos teher lesz a MÁV-nak.

A Levegő Munkacsoport szerint gazdaságilag ésszerűtlen az is, hogy miközben az Európai Unióban a vasúti szállítást előnyben részesítik a környezetromboló közúti fuvarozással

szemben, addig a magyar vasútnál leépítéseket terveznek, a sztrádaépítésre viszont jövőre háromszáz milliárdot költenek és megkülönböztetett adózási kedvezményben is részesítik.

A vasút lehet a jövő évi költség egyik nagy vesztese. A Magyar Nemzet szerint akár két évet is csúszhat a MÁV Rt. reformja, mivel a kormány jövőre nem adja meg a fejlesztésekhez, illetve a működéshez szükséges állami forrásokat.

Noha az Európai Unióban jelentős állami támogatással újabb és újabb nagy sebességű vonalak nyílnak meg a nagyvárosok között, a MÁV reformja szerint 2004 és 2006 között tizenegyezer vasutat bocsátának el, és négyezer kilométernyi mellékvonal fenntartásából vonulna ki a társaság.

Az autópálya-építések visszafogásából 180, a személygépkocsi-használat szigorításából 200, a gépjárműadók emeléséből 25 milliárd forint bevételhez juthatna a központi költségvetés a Levegő Munkacsoport elképzelése szerint.

Adókedvezmények révén és egyéb módokon sokkal többet adunk a NATO-nak, mint amennyit kimutatunk, és ezt el kellene fogadtatni a katonai szervezettel – állítják.

Az alternatív költségvetésből kihúznák a Forma-1-es Magyar Nagydíjnak szánt hárommilliárdot, és megadóztatná a versenyre befolyó, tízmilliárdra becsült reklámbevételt.

Kemény elbánásban részesítené a hazai úthálózatot használó teherfuvarozókat, nem csak őket adóztatná meg, hanem a külföldi autóbuszokat is, miként a környező országokban tesszik. Ugyancsak keményebben adóztatná a cégautó használatát és általában az autóvásárlást. (MTI, NOL)

Bil

NÖVÉNY

Az EU sajnálkozik az amerikai génügyi kereset miatt

Az Európai Bizottság sajnálkozik, a Föld Barátai nemzetközi környezetvédelmi szervezet dühöng amiatt, hogy az Egyesült Államok a Kereskedelmi Világszervezetnél akarja elérni, hogy korlátok nélkül engedje be a génpiszkált élelmiszereket Európa.

Az Európai Bizottság sajnálkozásának adott hangot amiatt, hogy az Egyesült Államok, Kanada és Argentína a Kereskedelmi Világszervezethez fordult (WTO) az EU-nak a genetikailag módosított szervezetek ügyében elfoglalt álláspontja miatt.

A Föld Barátai civil szervezet európai ága eközben azzal vádolta meg a Bush-kormányt, hogy az antidemokratikus és átláthatatlan Kereskedelmi Világszervezetet használja arra, hogy Európára és azt egész világra rákényszerítse a genetikailag manipulált élelmiszereket.

Pascal Lamy, az Európa Bizottság külgazdasági kérdésekért felelős tagja annál is sajnálatsabbnak nevezte a három ország lépését, mert az unió úgy vélte, meglehetősen építő párbeszédet folytat velük e probléma rendezéséről. A WTO majdani döntésének viszont az érintettek kötelesek alávetni magukat.

Az Egyesült Államok eredetileg azzal az indoklással kezdeményezte a vita rendezését a Kereskedelmi Világszervezetnél, hogy az EU szigorú szabályozása nem csak az amerikai termelők érdekeit sérti, hanem a fejlődő országokat is megakadályozza abban, hogy a génmanipulációs technológiát befogadják. Ugyanakkor - mutat rá a Föld Barátai közleménye - még az amerikai kereset egyetlen afrikai támogatója, Egyiptom is visszalépett vitarendezésnek ettől a formájától. Mint a civil szervezet állítja, az amerikai kormányzat ezután felszámolt egy Egyiptommal kötött szabadkereskedelmi egyezményt.

Az uniós szabályozás átláthatóságát és tudományos megalapozottságát hangsúlyozta David Byrne egészségügyi és fogyasztóvédelmi kérdé-

sekért felelős biztos. Emléztetett arra, hogy a miniszterek tanácsa legutóbb nem egész egy hónapja frissítette fel a szabályozást. A genetikailag kezelt szervezetek forgalma pedig azért olyan alacsony az uniós piacokon, mert csekély a kereslet irántuk - fűzte hozzá.

Az Egyesült Államok azonban szeretné elérni, hogy egyáltalán ne kelljen címkével megkülönböztetni az olyan élelmiszereket, amelyek génpiszkált organizmusokat tartalmaznak. Mint a Föld Barátai ezzel kapcsolatban emléztet, egy friss közvéleménykutatás azt mutatta ki, hogy az amerikai lakosság kilencvenkét százaléka támogatna hasonló szabályozást a saját hazájában is.

Az ilyen élelmiszerek engedélyezését uniós szinten csak egy keretjellegű irányelv szabályozza, a konkrét intézkedések megtétele a tagállamok hatáskörébe tartozik. Hét tagállam 1999 óta tilalmat tart érvényben új génkezelt termékek engedélyezésére és forgalomba hozatalára, amit az Egyesült Államok burkolt protekcionizmusnak tekint. (MTI, NOL)

Génmanipuláció – Európa védekezik, az USA támad

Az Európai Bizottság sajnálattal vette tudomásul, hogy az Egyesült Államok vitarendező testület felállítását kezdeményezte a Kereskedelmi Világszervezetben (WTO) a genetikailag módosított szervezetekre egyes EU-tagállamokban érvényben lévő intézkedések ügyében – közölték a bizottság szóvivői.

Még nem dönt el, hogy a WTO-ban valóban megalakul-e a három ország által kezdeményezett testület. Az EU mindenestre változatlanul azon a véleményen van, hogy a genetikailag kezelt szervezetek kezelésében általa alkalmazott rendszer világos, áttekinthető, nem diszkriminatív, és összhangban van a világszervezet szabályaiival – mondta a bizottság szóvivője.

A tizenötök agrárminiszterei a múlt hónap végén hagyták jóvá véglegesen a génkezelt termékek címkézésére és nyomon követhetőségére vonatkozó új közösségi szabályozást, ami elvileg szabaddá teheti az utat a hét országban alkalmazott tiltó intézkedések feloldása

előtt.

Az érintett országok ezt eddig attól tették függővé, hogy sikerül-e szavatolni a fogyasztók és a termelők jobb tájékoztatását a génkezelt szervezetekről. A július végén elfogadott új rendelkezések e tekintetben meglehetősen szigorúak, mert minden olyan esetben kötelezővé teszik a génkezelt alkotóelemek jelenlétének feltüntetését a terméken, ha azok aránya meghaladja a 0,9 százalékot. Lehetővé teszik emellett, hogy a génkezelt termékek útja az előállítás és a forgalmazás valamennyi szakaszában pontosan nyomon követhető legyen. Néhány tagország ugyanakkor azt is szükségesnek tartaná, hogy vezessenek be közösségi szintű szabályozást a hagyományos és a génkezelt növényi kultúrák „egymás mellett élésének” területén. A brüsszeli bizottság egyelőre nincs meggyőződve ennek indokoltságáról, és helyesebbnek tartaná, ha ezt a kérdést továbbra is tagállami szinten szabályoznák. (MTI) www.nol.hu

Megbuktak a mezőkön a mesterként magok?

A génmódosított gabona Spanyolországban nem-hogy nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, de még a farmereknek és a környezetnek is gondot okozott.

A Friends of the Earth (Föld Barátai) és a Greenpeace a napokban adta ki azt a jelentést, amely arról számol be, hogy a Spanyolországban termesztett génmódosított gabona elszennyezte az ottani hagyományos gabonafajtákat, gyenge termést eredményezett, a génmódosítás előnyeit pedig messze túlbecsülték. A tanulmány a spanyol kormány számára is kritikus fontosságú lehet, mivel azt bizonyítja, hogy nem tudták megfelelő keretek között tartani a helyzetet. [1] Spanyolország az Európai Unió egyetlen olyan tagországa, ahol a génmódosított gabonát kereskedelmi céllal termesztik: 1998 óta megközelítőleg 25 000 hektárt ültettek be minden évben egy genetikailag módosított gabonafajjal, amit Bt176 néven tartanak nyilván. Ezt a fajtát egy svájci biotechnológiai cég, a Syngenta dobta piacra, és a kukoricamoly ellen fejlesztették ki, amely a kukoricára veszélyes kártevő lehet. A génmódosított gabona termesztése Spanyolországban hivatalos engedélyeztetési eljárás lefolytatása nélkül történik (noha a spanyol törvény előírja az engedélyeztetés szükségességét). Mindemellett mostanra már számos független vizsgálat eredménye bebizonyította, hogy ennek a génmódosított növénynek a termesztése komoly gazdasági és környezeti károkat okoz.

A navarrai mezőgazdasági kutatóintézet (Instituto Técnico de Gestión Agraria del Gobierno Navarra, ITGA) egyik tanulmánya azt mutatta be, hogy 1998 és 2000 között a legtöbb esetben nem volt különbség a természetes és a génkezelt gabonafajták hozamában, miután kukoricamoly megtámadta azokat. A kukoricamoly túlélte a génmódosított növény által kibocsátott méreganyagot, ami komoly kockázatot jelent, ha kifejlődik az ezzel szembeni ellenálló képessége. Ez nem csupán gazdasági

károkat okozhat a farmereknek, hanem további környezeti problémákat is, mivel erősebb és a környezetre károsabb rovarirtó szerekre lesz szükség az ilyen módon "felfegyverzett" kártevők elleni küzdelemhez.

A hagyományos gabonafajták génmódosított szervezetek által történt elszennyezésének első spanyolországi eseteit Navarra tartomány északi területein fedezték fel a Navarrai Biogazdák Tanácsának munkatársai. Ennek következménye az lett, hogy vissza kellett, hogy vonják ezeknek a gazdáknak a bioélelmiszer termelésére jogosító igazolásait, akik emiatt komoly veszteségeket szenvedtek, mivel a termékeiket nem adhatták el többé bioélelmiszerként.

A génmódosított szervezetek európai és amerikai szabályozását elemezve a Greenpeace és a Föld Barátai jelentése rámutat arra, hogy a Bt176-os fajtát már 2001-ben kivonták a legálisan termesztendő transzgenikus gabonafajok hivatalos listájáról az Egyesült Államokban; egyébiránt ez az ország mindig is hírhedt volt a géntechnológia támogatásáról.

A jelentés eredményeit a vezető spanyol mezőgazdasági szövetkezetek is megerősítik. Lilliane Spendeler, a Föld Barátai Spanyolország munkatársa, a jelentés szerzőinek egyike, kijelentette: "Ez a kutatás világosan bizonyítja, hogy a génmódosított növények korántsem olyan csodanövények, mint amilyenek beállítják őket. Sőt, azt is bátran állíthatjuk, hogy az egyedüli haszonélvezői ezeknek a növényeknek a biotechnológiával foglalkozó cégek, míg a gazdák és a környezet sajnos csak a káros hatásaikkal szembesülhetnek.

Jegyzetek:

[1] A Föld Barátai és a Greenpeace "The impact of GM corn in Spain" című jelentése angol és spanyol nyelven elérhető a következő honlapokon:

www.tierra.org, www.greenpeace.org/espana_es.
<http://www.indymedia.hu/cikk.shtml?x=11637>

Fidrich Róbert:

Zöldpepsi?!? – avagy zöldrefestés a Szigeten

Földbegyökerezett a lábunk, amikor a Szigeten sétálgatva egy „Zöldpepsi” feliratú táblán akad meg a szemünk. Alig egy évvel azután, hogy beszüntették a visszaváltható palackok átvételét, most azt állítja magáról a Pepsi, hogy ők a környezetvédelem bajnokai. Felháborító!

Hazánkban évtizedekig ragyogóan működött a betétdíjas visszaváltható üveges rendszer. Aztán jött a Pepsi és a Coca Cola és közel öt év alatt sikerült tönkretenniük az egészet. Bevezették az eldobható műanyagpalackokat a piacra, amely szép lassan kiszorította a visszaváltható üveget. Mivel az első években a hazai fogyasztók még igényelték a visszaváltható rendszert, ezért kénytelen voltak itthon is hadrendbe állítani a visszaváltható műanyagpalackokat, de azt is csak azzal a céllal, hogy a visszaváltható üveget kiszorítsák.

Aztán tavalyelőtt, októberben a Pepsi elárasztotta az üzleteket a visszaváltható palackokat lejárató reklámjával, amely az eldobó palackokat népszerűsítette. Bár emiatt a fogyasztóvédelmi felügyelőség és a reklámetikai bizottság is elítélte őket, ez nem nagyon zavarta őket. És végül tavaly a Pepsi bejelentette, hogy ezentúl nem veszik vissza a betétdíjas műanyagpalackokat sem. A következmény: növekvő műanyaghegyek, növekvő energiafelhasználás, és ennek következtében növekvő légszennyezés, éghajlatváltozás.

De most itt a "zöldpepsi". Felállítottak egy berendezést, ahol a megtévesztett szigetlakók leadhatják az összegyűjtött palackokat, amelyért cserébe mindenféle reklámszemetet (pótló, síp, stb.) kapnak. És a sarkon egy hatalmas

mas táblán megtudhatjuk, hogy milyen sokat tett/tesz a Pepsi a környezet védelméért. Kapott valamiféle díjat, amit, gondolom ipari cégek adnak egymásnak, és fennem hirdetik, hogy alapítói a "Der Grüne Punkt" védjegyet itthon bevezető Öko-Pannon Kft-nek. Szóval beindult a zöldrefestés ezerrel.

Nem szabad bedőlni!

Egyrészt mert nem tudhatjuk, hogy mennyiben valódi az általuk itt reklámozott „szelektív gyűjtés”, mennyiben csak alibi-újrahasznosításról van szó. Másrészt, ha újrahasznosítják is a begyűjtött palackokat, az újrahasznosítás nem azonos az újrahasználattal. Az újrahasznosítás során a begyűjtött anyagból nem új üdítős palack lesz, hanem valami más anyag (pl. műanyag szék), ami azt jelenti, hogy a keletkezett hulladék egy kicsivel később kerül a szeméttelre. Ha vesszük a visszaváltható üveget, azt átlagosan 50-60-szor is újra lehet tölteni, és az üveget az életciklus végén újra be lehet olvasztani, és újra üvegpalackot lehet belőle gyártani. Egy visszaváltható üveg a teljes életciklus során kevesebb hulladékkal és környezetterheléssel jár, mint akár egy szelektíven visszagyűjtött műanyagpalack. De sajnos az eldobó palackok nagyon kis hányada kerül visszagyűjtésre.

Szóval, ne dőljete be a Pepsi zöldrefestési próbálkozásainak, inkább csatlakozzatok a HuMusz és a Lehet Más a Világ! hálózat aláírásgyűjtési akciójához, amely azt szorgalmazza, hogy a kormány alkosson olyan szabályozást, amely sújtja az eldobandó csomagolásokat és előnybe hozza a visszaváltható alternatívákat. Az aláírásgyűjtő ívet letölthetik a HuMuSz honlapjáról. (www.humus.hu)

A kelet-európai mezőgazdaság veszíti a legtöbbet

Egy washingtoni kutatóintézet szerint Európában katasztrofálisan rossz volt a gabonatermés a klímaváltozás hatásai miatt, és ez az élelmiszerárak robbanásszerű növekedését válthatja ki.

Az Egyesült Államok Mezőgazdasági Minisztériuma lefelé módosította saját korábbi becslését a világ gabonatermeléséről. Eszerint 32

millió tonnával kevesebbet arattak a Föld gazdálkodói, mint amire az amerikaiak júliusban számítottak. Ez a hatalmas szám az USA gabonatermésének felével egyenlő, a veszteséget a klímaváltozásnak tulajdonítják.

A liszt, búza és rizs ára a hír hatására azonnal emelkedni kezdett.

A veszteség nagy része Európában jelentke-

zett, gyakorlatilag a kontinens összes országában. Mégis a legsúlyosabb hozamcsökkenést Kelet-Európa szenvedte el, ahol az utóbbi harminc év legsilányabb termését takarították be, állapította meg a jelentés amelyet a washingtoni székhelyű Earth Policy Institute ismerttetett.

Ukrajnában nem csak a forróság, hanem a különösen hideg tavalyi tél hatása is hozzájárult ahhoz, hogy az előző évi huszonegy millió helyett idén csak öt millió tonna gabonát takarítottak be. Románia az eddig regisztrált legrosszabb termésről adhat számot. Csehország az elmúlt huszonöt év legszegényebb aratását tudhatja maga mögött, olvasható a washingtoni intézet honlapján.

Mivel az ideai fogyasztás négy százalékkal meghaladja a termést, az EPI arra számít, hogy a világ gabonataralékai a hetvenes évek rekordmélységére süllyednek, ami azzal fenyeget, hogy a gabonaárak megduplázódnak állítja. Lester R. Brown, az intézet elnöke.

Brown felhívja a figyelmet, hogy ezért a széndioxid-kibocsátás a felelős, amely évről évre töretlenül növekszik. Állítása szerint az ideai hozamcsökkenés természetes velejárója a klímaváltozásnak, ami tavaly az Egyesült Államokban és Indiában okozta azt, amit most Európa tapasztal meg.

Akik a hőséget már fokozhatatlannak érezték, azoknak ki kell ábrándulniuk, mert az e százdra prognosztizált növekedést öt és nyolc fok közé teszik. Tehát ez csak a kezdet.

Brown megjegyzi, hogy ha a hőség ilyen ütemben nő és közben elviszi a termést, az árakat pedig az egekig veri, akkor talán a fogyasztók fogják kikövetelni, hogy a világgazdaság átálljon az olajról a megújuló energiaforrásokra. Talán éppen az élelmiszerárak lesznek az első jelei annak, hogy a váltás elkerülhetetlen mondja Brown.

<http://www.nol.hu/Default.asp?DocColID=128717&DocID=114171#114171>

Vanunu története

Az alábbi cikket azért közöljük most, mert közeleg az éves összejevetel, amely Vanunu szabadon bocsátásáért tüntet. Aki egyebek mellett szeretne a béketüntetésen részt venni, figyelje a mozgalmi listát (www.zpok.hu) vagy érdeklődjön a szerkesztőnél.

Mordeháj Vanunu, egy korábbi izraeli nukleáris műszerész a 18 éves börtönbüntetésének utolsó évét tölti. Azért ítélték el, mert elárulta kormányának titkos nukleáris fegyver-tervezetét. Izraeli ügynökök 1986. szeptember 30-án fogták el. Több mint 11 és fél évet töltött magánzárkában.

1963-ban, 9 éves korában vándorolt ki Izraelbe, mint egy marokkói 11 gyerekes zsidó család egyik tagja. Az izraeli hadseregben szolgált, majd fiatal emberként beershebei otthona közelében, a Negev sivatagban lévő Dimona nukleáris „kutató központban” dolgozott. A létesítmény rejtegette a legnagyobb titokban működő földalatti plutóniumtisztító üzemet. Az évek múlásával egyre inkább tudatosodott benne, hogy ez a munka egy része Izrael atomfegyver-fejlesztési tevékenységének. 1985-ben, mielőtt elhagyta Dimonát, az üzemben belül sok fényképet készített azzal a céllal, hogy a polgártársai és az egész világ számára be tudja bizonyítani az igazságot.

Ázsián át, hátizsákjában a filmmel Sidneybe utazott, ahol kapcsolatba került egy anglikán

társadalmi igazságosságért küzdő közösséggel, akikkel megosztotta adatait. Áttért a keresztény hitre és 1986-ban megkeresztelték. A brit lap, a Sunday Times hallott a történetről és Sydneybe küldte egy munkatársát, hogy megvizsgálja az ügyet. A lap ezután Londonba hozta Vanunut, ahol a nukleáris ügyekben járatos brit kutatók megvizsgálták a tényeket és a fényképeket. Vanunu történetét október 5-én közölték, amiből a világ először szerzett hiteles adatokat arról, hogy a kicsiny Izraelből nukleáris hatalom lett, amelyik 200 bombához elegendő hasadóanyaggal rendelkezik. Izraeli ügynökök szimatot kaptak Vanunu szándékairól. Még az anyag közlése előtt elcsalták Angliából Olaszországba, elkábították és a testét egy izraeli hajón Izraelbe vitték. A következő hónapok alatt kémkedéssel és hazárúlással vádolták és zárt tárgyaláson elítélték. Kizártak minden törvényes fellebbezési lehetőséget és megtagadták, hogy feltételelesen szabadlábba helyezték.

Az első 11 és fél évet Vanunu magánzárkában töltötte, semmi féle emberi kapcsolata nem

volt, kivéve az öreit, egy ügyvédet, egy papot és olykor a testvéreit. Az Amnesty International elítélte öreit ezen kegyetlen, embertelen és megalázó eljárásért. 1998. március 12-től a börtön több lakójával kapcsolatba került, de továbbra is megszorításokkal: nem lehetett kapcsolata palesztin rabokkal, nem telefonálhatott, ellenőrizték a leveleit. Az elmúlt években néhány alkalommal meglátogat-

hatta őt Nicholas és Mary Eoloff, egy St. Paul-i (Minn.) házaspár, aki 1997 őszén örökbe fogadta őt.

Az elkülönítés évei után Vanununak továbbra is szilárd meggyőződése, hogy amit tett, az szükségszerű volt és helyes. Szabadulásának ideje 2004. április 22. Várja szabadulását és hosszú megpróbáltatásának a végét.

KÖRNYEZET

Orosz környezetvédők tiltakoznak az Uralban történő plutóniumhasználat ellen

Kivonat az Ekho Moskvya sajtóügynökség augusztus 15-i jelentéséből.

Augusztus 15-én a nemzetközi antinukleáris tábor mintegy 40 környezetvédője tiltakozó tüntetést szervezett az orosz atomerőművekben való plutóniumfelhasználás és újabb fehér-oroszországi atomerőműblokk létesítése ellen. A tüntetés Jekaterinburgban volt, Eduard Rossel hivatalánál. A környezetvédők szerint a kormányzó „hozzájárult egy veszélyes kísérlethez, ahhoz, hogy fegyverminőségű plutóniumot használjanak egy erőműben; lelkes támogatója a plutóniumi par fejlesztésének.”

A tiltakozás kezdetén egy csoport 100 négyzetméteres feliratot helyezett egy épületen olyan szöveggel, hogy „Nem kellene új erőművek” Mások olyan táblákat vittek, hogy „Megálljt a plutóniumnak”. A tiltakozás 40 percen át tartott. Az Ekozascita! csoport két hegymászóját letartóztatták. A rendőrség azt ígérte, hogy aznap kiengedik őket.

Augusztus 6. és 16. között mintegy 70 orosz, ukrán, litván és svájci környezetvédő táborozott Jekaterinburg közelében, a Belojarszkaja erőmű szomszédságában.

(Fordította: Piros)

Tibori Szabó Zoltán:

Leállított román atomerőmű

Súlyos helyzet állt elő Romániában a Duna vízének rendkívüli mértékű apadásával. Az országos energiarendszer jelenleg szükségállapotban működik, a csernavodai atomerőművet szombat délután leállították.

A vízhiány miatt a csernavodai atomerőműben már napok óta állandó ügyeletet tartottak, hogy szükség esetén azonnal csökkenthessék teljesítményét, illetve leállíthassák. Háromóránként mérték a Duna vízszintjét. Az eredmények katasztrófális helyzetről árulkodtak: a folyó az utóbbi három nap leforgása alatt több mint 40 centimétert apadt. A napokban a legalacsonyabb vízszintet mérték a Dunán az utóbbi 160 évre visszamenőleg.

Bár a dunai hajózás hivatalosan nincs lezárva, a hajósok elővigyázatossága okán a forgalom máris szünetel. Az al-dunai kikötőkben

román és külföldi hajók serege vesztegel, ami szintén hatalmas károkat okoz. Mihai Gheorghe Ghița, a Bechet-Orsova hajózási rendszer igazgatója közölte: a Duna vízszintje szeptemberben tovább csökkenhet, ami a Vaskapu I. és II. vízlépcsőrendszereknél a forgalom teljes leállításához vezethet.

Mivel a hét végén a folyó vize 125-ről 120 centiméterre apadt, az atomerőművet, amely Románia villamosenergia-szükségletének tíz százalékát állítja elő szombat délután leállították. Erre azért volt szükség, mert az alacsony vízállás miatt a reaktor hűtéséhez

szükséges vízmennyiséget nem tudták biztosítani.

A hírt bejelentő Iulian Iancu iparügyi államtitkár elmondta: Románia első alkalommal kényszerült arra, hogy a Duna alacsony vízhozama miatt a 705 megawattos csernavodai atomerőművet leállítsa.

A vízi erőművek országszerte csökkentett kapacitással működnek, a Dunán épült vaskapui erőmű átlagteljesítményének csupán negyedét termeli. Románia energiafogyasztását jelenleg a hőerőművek fedezik, ami dupla költséggel jár. Előfordulhat azonban, hogy a növelt terhelést ezek nem lesznek képesek fedezni. Ez esetben, hogy az elektromos rendszer összeomlását elkerülje, a kormány kénytelen lesz drasztikus takarékosági intézkedéseket bevezetni.

A hőerőművekre történt áttérés az elektromos áramot jelentősen drágítja. A kormány néhány nappal ezelőtt 17,5 százalékkal megdrágította

az elektromos áramot, 22 százalékkal a lakosság által elhasznált földgázt, és 14 százalékkal drágul majd télire a fűtés is. A 14 százalékos évi inflációhoz képest nagyarányúnak mondható áremelést Bukarest egyebek között a súlyos aszály közepette előállt energiaelőállítási gondokkal, illetve az energia-hordozók világpiaci árának emelkedésével magyarázta.

Egyetlen pozitívuma van a Duna-szint csökkenésének. A folyóból előbukkantak a Pacuiul lui Soare nevezetű középkori vár eddig sosem látott romjai. A várat 971 táján bizánciak építették, és a Duna vize a XV. században lepte el. Petre Diaconu román régész azt állítja: a legrégebbi ismert vár ez Románia területén, amelyet annak idején I. Kelemen pápa is meglátogatott.

<http://www.nol.hu/Default.asp?DocColID=12803&DocID=113634#113634>

Tibori Szabó Zoltán:

Verespatakon pusztítják a kelta és a római leleteket

A dévai Minvest román állami bányavállalat verespataki kirendeltsége az elmúlt napokban hozzáfogott a Cîrnic-hegyben tavaly francia régészek által félig-meddig feltárt kelta, illetve római kori bányajaratok megsemmisítéséhez. A Minvest kotrógépekkel esett neki a hegyoldalnak, és máris sikerült több római kori bányafolyosó bejáratát eltüntetnie.

A térségben hónapok óta dolgozó francia kutatócsoport 14-es karbon-izotóppal végzett elemzése során megállapította, hogy a szóban forgó aranybányákat már a rómaiak előtt, Kr. e. a III. században, a kelták is művelték.

Stephanie Roth, a Verespatak megmentéséért harcoló Alburnus Maior helyi civil szervezet aktivistája a lapunknak elmondta: egy héttel ezelőtt még sikerült a héten elpusztított bányabejáratot lefényképeznie. Úgy vélekedett, hogy a Minvest engedély nélkül végez a térségben munkálatokat, és az akcióval a Rósia Montana Gold Corporation (RMGC) román-kanadai vegyes vállalat dolgát kívánja megkönnyíteni. Miután ugyanis az ősi bányák bejáratát román állami vállalat pusztította el, nem lehet majd az RMGC-t azzal vádolni, hogy nem vigyázott a régészeti leletekre.

Horia Ciugudean, a gyulafehérvári történelmi

múzeum régésze kérdésünkre elmondta: a kotrásra annak ellenére került a héten sor, hogy a térségben a feltárási munkálatok nem értek véget.

A feltárások egyértelműen azt bizonyítják, hogy Európa legrégebbi máig fennmaradt aranybányája Verespatakon van, és azt is megállapították, hogy a bányákat a vaskorszak óta művelte az ember. Előbb talán éppen a kelták, később a dákok, majd a rómaiak is.

A szakember elmondta: úgy tűnik a hatóságokat az sem érdekli igazán, hogy ezeket a felbecsülhetetlen értékű leleteket éppen ezekben a napokban teszik tönkre. Ha úgy tetszik, azt is állíthatnánk, most pusztítják el Decebal, a dák király aranybányáit. De látszólag ez sem érdekli senkit, mondotta Ciugudean professzor.

Minden jel arra utal, hogy az RMGC aranybányatervének semmi sem állhat útjába. A kormány tavaly ősszel még azt ígérte, hogy nemzetközi szakértőkből álló bizottsággal vizsgálhatja meg a verespataki tervet. Erre máig nem került sor. Kiküldtek viszont májusban Verespatakra egy román parlamenti különbi-zottságot, amelynek több tagja az RMGC részvényese volt. A vizsgálódó honatyák között

voltak azok is, akik 1997-ben az RMGC 80 százalékos kanadai tulajdonosának, a Gabriel Resources Ltd. cégnek hárommillió dollárért az egész térségre kiterjedő, 25 évre szóló bányászati jogot adtak. A bizottság, amint az várható volt, a bányaprojekt mellett foglalt állást, de jelentését a parlament plénuma mindmáig nem vitatta meg.

A román kormányt úgy tűnik, az sem érdekli, hogy a román Akadémia már két alkalommal is a tervek ellen foglalt állást, de az sem, hogy közben kiderült: a kibányászott aranyban több mint 80 százaléka a kanadaiakat illetné, a román fél alig kapna belőle valamit, és a 15-16 évre tervezett munkálatok befejeztével a környezet helyreállítása is az államra maradna.

A környékbelieket aggasztják ezek a hírek, hiszen amennyiben a tervekre Bukarestben rábólintanak, mintegy 900 ház, csaknem kétezer lakójának kell a térségből elköltöznie, több templommal és temetővel együtt. A település helyén 600 hektáros derítő épülne, 180 méter magas gáttal, amely a 2000. januári tiszai katasztrófát okozó nagybányáinál százszor

nagyobb lenne, és amelyben szintén cianos zagyot tárolnának.

A verespataki projekt keretében a Gabriel mintegy 400 millió dollárt fektetne be, és ebből 250 milliót a Világbanktól szeretett volna megszerezni. A vélt környezeti hatások okán azonban a Világbank kiszállt az üzletből. A Gold Corporation 15 év alatt évente 420 millió tonna kőzet kitermelésével szeretné megkaparintani a verespataki hegyek gyomrában rejlő 300 tonna aranyat és 1600 tonna ezüstöt.

A nemesfémkincset a világpiacon a harmadéért tudnák kibányászni, a bányászat nyomán három ezer hektárnyi terület válna kopárrá és súlyosan szennyezetté. Az akadémia számításai szerint a kanadaiak tisztán hárommilliárd, a román fél viszont csupán 300 millió dollárt nyerne. Petru Lificiu volt román környezetvédelmi miniszter ezzel szemben tavaly októberben azt állította: a nyereség mindössze évi 12-20 millió dollárra rúgna.

<http://www.nol.hu/Default.asp?DocColID=129672&DocID=114861#114861>

Verespatak

A Verespatakra tervezett nyílt színi aranybánya projektjének ellentmondásossága miatt a Gold Corporation tervét ellenző civil szervezetek úgy vélik, kizárólag népszavazás hozhat pártatlan döntést az ügyben. Az aranybányanyitás megakadályozása végett létrejött verespataki Alburnus Maior és kolozsvári PATRIR ezért regionális referendum kiírását szorgalmazza, amelynek keretében az Aranyos völgye településeinek lakossága határozná a kanadai-román társaság projektjének megvalósításáról.

A két civil szervezet 2500, májusban és júniusban gyűjtött aláírást tartalmazó ívet nyújtott be hat Fehér megyei település polgármesteri hivatalához azzal a kéréssel, hogy írjanak ki népszavazást a bányaprojektrel kapcsolatban.

Az íveken Lopus, Fehérvölgy, Horea, Abrudbánya, Topánfalva és Bisztra lakosainak támogató aláírásai szerepelnek. „Mi, akik úgymond kisebbségekként már régóta támogatjuk, hogy a Nyugati Szigethegység egész lakossága ki-mondhassa véleményét az ügyben, elengedhetet-

lennek tartjuk a regionális referendum kiírását. Aláírásgyűjtő akciónkat tovább folytatjuk, a széles körű népszavazást pedig arra az időpontra tervezzük, amikor a kanadai társaság nyilvános vitát folytat a lakosság körében a környezetvédelmi és szociális hatástannulmányról” – nyilatkozta tegnap Eugen David, az Alburnus Maior elnöke. A népszavazás kezdeményezői szerint, ha megvalósul az 1600 hektárra tervezett aranybánya, a létesítmény katasztrófális következményekkel jár az Aranyos völgye településeiben beindult idegenforgalomra, a régiófejlesztésre de a mezőgazdaságra és az állattenyésztésre is.

Traian Basescu bukaresti főpolgármester, a Demokrata Párt elnöke gyulafehérvári látogatása során egy nappal korábban kijelentette: a verespataki bányatervet racionális indokok miatt kell megvalósítani, mivel a Gold Corporation projektje révén a régió elkerülhetné az államilag támogatott bányák bezárása okozta súlyos gazdasági és szociális válságot.

<http://erdely.ma/hi rek.php?id=1897>

Zelnik József: A zöld ember – Öko-táj-breviárium

A kötet a Zelnik József főszerkesztésében megjelenő Ökotáj folyóirat tízéves jubileuma alkalmából látott napvilágot. A kiadvány tartalmazza Zelnik e folyóiratban megjelent írásait, kiegészítve néhány régebbi és újabb esszével, amelyeket korábbi könyveiben vagy újságcikkekben publikált eredetileg. A könyv összefoglalása Zelnik ökológiai gondolatrendszérének, amely földünk háztartását egységes egészként tekinti, ahol a kulturális folyamatoknak meghatározó hatásuk van az ökológiai egyensúly felbillenésében is. Az írások a szakralitástól a szimbólumképzésen át a politikáig széles spektrumot ölelnek fel, a kulturális és természeti környezetért felelős,

alkotó gondolkodás köti őket össze. A kiadvány ugyancsak tartalmaz részleteket az Ökotáj szerkesztőinek és szerzőinek a lapban megjelent írásából Zelnik szubjektív válogatásában, így téve teljessé a folyóirat által képviselt gondolati kört. A könyv melléklete az Ökotáj tíz évfolyamának teljes anyagát tartalmazó CD-ROM.

/CsP/

(Ökotáj Kiadó, 2003, 165 oldal, 960 Ft)

Beszerezhető: Írók Boltja (Bp., Liszt Ferenc tér), Budapesti Teleki Téka (Bp., Baross u.), Osiris Könyvesbolt (Bp., Veres Pálné u.). Megrendelhető a kiadó címén is: 1035 Budapest, Miklós tér 1.

Larousse: A természet enciklopédiája – I. Földünk, az élő bolygó

(Főszerkesztő: Patrice Maubourquet – a magyar kiadás főszerkesztője: A. Fodor Ágnes)

Ritkán botlunk olyan könyvekbe, amelyek szelmünket és szellemünket egyaránt boldogítják. Ezen ritka kivételek egyike a szóban forgó enciklopédia-kötet. A súlya okán kevés híján fegyvernek minősülő könyv mintegy negyedét, azaz kb. nyolcvan nagyméretű oldalt tesz ki "A környezet védelme" című fejezet, amely rendkívül sok témára kitér, a szövegeket pedig gyönyörű fényképek és kiváló ábrák egészítik ki. Csupán két probléma merül fel a mű kapcsán: egyrészt mivel az eredeti, francia kiadás még 1992-ben jelent meg, néhány rész (pl. az éghajlati vagy a demográfiai előrejelzések) természetszerűleg már elavult; másrészt a magyar kiadást érdemes lett volna

hazai példákkal kiegészíteni. Ezek a gondok azonban eltörpülnek a kötet erényei mellett. Vagyis aki színes, színvonalas, átfogó és információgazdag bevezetést szeretne olvasni az ember természet-átalakító tevékenységének okairól és következményeiről, valamint a környezeti problémák megoldási lehetőségeiről, annak számára az Ökológia SH Atlasz (I. A hét könyve 2002/39) mellett alighanem ez az enciklopédia-kötet a legkiválóbb magyar nyelvű forrás.

Takács-Sánta András

(Glória Kiadó 1993, 332 oldal)

A kötet könyvtárakban, olykor antikváriumokban érhető el.

TÖRTÉNETEK

Tüntetésen

Egy tüntetésen voltam, a megfigyelésem szempontjából mindegy, hogy melyiken. Szembenéztem egy őrt álló rendőrrel. A tekintetéből valaki hiányzott, nem tudom ő-e vagy én.

György Ottília

Gaia sajtószemle <http://www.etk.hu/gaia> • Kiadja az Egyetemes Létezés Természetvédelmi Egyesület (ETK) • Alapította: György Lajos (Piros) gyorgy@koki.hu • Szerkesztette: Steierlein Stein Péter polgári szolgálatos gaiaszerk@zpok.hu • Hálózati terjesztés: Fidirich Róbert (Fidusz) fidusz@zpok.hu, <http://www.zpok.hu/mailman/listinfo/gaiakuld> • Az Egyesület elnöke: Móra Veronika move@oktars.hu • A szemle megjelenését támogatta a Környezetvédelmi Minisztérium KAC és az Ökotárs Alapítvány • ISSN 1419-1776 • Az ETK és a szerkesztőség postacíme: 1054 Budapest, Vadász utca 29. • A szerkesztő a beküldött anyagokat esetleg tömöríti, a felesleges idegen szavakat magyarra fordítja. A hozzászólások terjedelme nem haladhatja meg az eredeti írást. • Mindenkit szeretettel várunk kedd esténtől 19 és 20 óra közötti összefüvetelünkön, a Budapest, V. ker., Vadász u. 29. alatt.